
Protokoll

Fra møte i faggruppen for ernæring, dietetiske produkter, ny mat og allergi

Dato: 22.01.2018, kl. 11.00-17.00

Sted: Voksenåsen Kurs og Konferansesenter

Møteleder: Kristin Holvik

Deltakere

Fra Faggruppe 7: Margaretha Haugen, Sigrun Henjum, Kristin Holvik, Martinus Løvik og Tonje H. Stea
Ekstern ekspert: Christine Parr

Fra sekretariatet til VKM: Bente Mangschou (ref)

Observatør: Guro Smedshaug (sekretariatet til Nasjonalt råd for ernæring - Helsedirektoratet) under pkt 5 –nytte- og risikovurdering av jod.

1. Velkommen, fravær, habilitet og godtgjøring

Leder i faggruppen ønsket velkommen til møtet. Ingen hadde anmerkninger til habilitet.

2. Godkjenning av møteinnkallelse og dagsorden

Møteinnkallelse og dagsorden ble godkjent.

Protokoll fra forrige faggruppemøte 09.11.17 er godkjent.

3. Saker fra møte i Hovedkomiteen

Margaretha Haugen orienterte om siste møte i Hovedkomiteen 24. november 2017.

Sentrale saker på møtet i Hovedkomiteen var Rester av plantevernmidler i genmodifisert mat, selvinitiert oppdrag om mikroplast og at VKM nå har fått miljøoppdrag fra Miljødirektoratet på fast basis og endret navn til Vitenskapskomiteen for mat og miljø.

Protokoll fra møter i Hovedkomiteen publiseres på www.vkm.no.

Kriterier for forfatterskap og faglig ansvar i VKMs rapporter og uttalelser er ferdig behandlet i Hovedkomiteen. Sekretariatet sender disse til alle i faggruppen.

4. Metodeutvikling

Sekretariatet presenterte utkast til dagsorden for metodeutviklingskurset 23. januar. Kurset vil gi en gjennomgang av prinsipper og anvendelsesområder for DALY (disability-adjusted life years) og QALY (quality-adjusted life years) og relevans for faggruppens område.

5. Saker som ble behandlet på møtet

Jod:

Utkast til bestilling på Nytte- og risikovurdering av jod fra Mattilsynet

Utkast til bestilling av oppdrag fra Mattilsynet til VKM ligger ute på høring. Guro Smedshaug orienterte om at det per dags dato kun var kommet inn to innspill. Høringsfristen er 31. januar. Mattilsynet samarbeider med Helsedirektoratet om oppdragsteksten til VKM.

Faggruppen diskuterte behov for kompetanse i prosjektgruppen som skal nedsettes, og hvem som bør lede arbeidet. I tillegg til jodkompetanse, vil det være behov for endokrinologisk kompetanse og kompetanse på eksponeringsberegninger. Det er viktig å få med kompetanse og historikk fra arbeidsgruppen som utarbeidet rapporten Risiko for jodmangel i Norge. Samtidig er det viktig at VKMs rapport blir uavhengig av rapporten som allerede foreligger ettersom VKMs rapport skal svare på konsekvensene av ett av tiltakene som er foreslått i rapporten fra Nasjonalt råd for ernæring. Faggruppen og sekretariatet foreslår derfor at minimum en person og maksimum to personer fra den tidligere arbeidsgruppen blir forespurt om deltakelse i VKMs planlagte nytte- og risikovurdering av jod. Faggruppen foreslo Sigrun Henjum som faglig leder for jodprosjektet, og flere medlemmer i faggruppen er interessert i å delta i arbeidet.

Det vil være behov for å gjøre beregninger med bruk av data fra Den norske mor og barnundersøkelsen (MoBa). Søknad om bruk av data er under utarbeidelse i sekretariatet i samarbeid med Margaretha Haugen og Anne Lise Brantsæter.

Sekretariatet vil utarbeide forslag til alternative måter å organisere jodprosjektet på som vil sendes til faggruppen for kommentering sammen med forslag til sammensetning av prosjektgruppe.

Nye data for innhold av jod i matvarer vil først være tilgjengelig i kostberegningssystemet (KBS) i mai og svar på søknad til Regionale komiteer for medisinsk og helsefaglig forskningsetikk om bruk av MoBa-data vil trolig først komme i mars/april. Vesentlige deler av arbeidet i prosjektet vil derfor ikke kunne starte opp før til våren/sommeren. Foreløpig forslag til sluttstilling av arbeidet er satt til juni 2019.

Jod:***Litteratursøk etter artikler som undersøker helseutfall ved høyt jodinntak***

I nytte- og risikovurderingen av jod vil det trolig bli aktuelt å vurdere inntak opp mot øvre tolerabelt inntak (UL) for jod. Scientific Committee on Food fastsatte i 2002 UL for jod hos voksne til 600 µg per dag. I samarbeid med bibliotekar på Folkehelseinstituttet er det utført et omfattende litteratursøk etter artikler publisert etter år 2000 som omhandler negative helseeffekter fra høyt inntak av jod for å vurdere om det er grunnlag i den vitenskapelig litteraturen for å endre eksisterende UL.

Sigrun Henjum holdt en innledende presentasjon om jod hvor hun redegjorde for bl.a. jod-indusert hypo- og hypertyroidisme, Wolff Chaikoff-effekten og Jod-Basedow-effekten.

Faggruppen diskuterte seleksjonskriterier for utsiling av fulltekstartikler fra litteratursøket, og særlig hvorvidt studier med personer med forstyrrelser i skjoldbruskkjertelen, herunder strumaknuter skal inkluderes. Personer som tidligere har hatt et lavt jodinntak og utviklet strumaknuter vil kunne få forhøyet tyroidstimulerende hormon (TSH) selv ved relativt lave doser tilskudd med jod, mens man trolig ikke finner samme dose-respons hos personer uten slike forstyrrelser på grunn av Wolff Chaikoff-effekten. I vurdering av øvre tolerabelt inntak av jod vil det bli relevant å søke informasjon om hvor mange i befolkningen som har forstyrrelser i skjoldbruskkjertelen. I enkelte studier ses økt TSH hos personer med strumaknuter ved jodinntak på 250-300 µg jod. Ved vurdering av UL for jod vil det i tillegg til ny litteratur være viktig å vurdere usikkerhetsfaktorer som er benyttet ved fastsettelse av eksisterende UL, diskutere utfallet endret TSH som basis for fastsettelse av UL samt befolkningsgrupper med jodinduserte skjoldbruskkjertelforstyrrelser.

Vurderinger av inntak av vitamin K og maksimumsgrenser i kosttilskudd

Utkast til rapport var sendt faggruppen i forkant for endelig godkjenning på møtet. Det var enighet om å omtale pasienter som får antikoagulerende medisiner i vurderingen. Forfatter av rapporten har mottatt inntaksdata for vitamin K for 5 og 95 persentilen fra Helseundersøkelsen i Hordaland som skal inkluderes i inntaksberegningene. Medlemmene godkjente rapporten med de innspill som kom fram på møtet.

Vurderinger av inntak av mangan og mangan i kosttilskudd

Utkast til rapport var sendt faggruppen i forkant for endelig godkjenning på møtet. Det var ingen vesentlige kommentarer til utkastet, og medlemmene godkjente rapporten med de innspill som kom fram på møtet.

Vurderinger av inntak av krom opp mot tolerable øvre inntaksnivåer

Utkast til rapport var sendt faggruppen i forkant for endelig godkjenning på møtet. Det var ingen vesentlige kommentarer til utkastet, og medlemmene godkjente rapporten med de innspill som kom fram på møtet.

For alle de tre sistnevnte rapportene over ble det gitt mulighet for å komme med tekstlige rettelser ut uke 6.

Vurderinger av inntak av molybden opp mot tolerable øvre inntaksnivåer

Utkast til rapport var sendt faggruppen i forkant av møtet. Inntaksberegningene for molybden er utarbeidet av Danmarks Tekniske Universitet (DTU), og er fra Danskenes Kostvaner 2015 ettersom det ikke finnes norske inntaksdata for molybden. Det er viktig at begrunnelse for valg av usikkerhetsfaktor ved fastsettelse av øvre tolerabelt inntaksnivå fra henholdsvis Scientific Committee on Food (EU) og Institute of Medicine (USA) framkommer tydelig i VKMs rapport. Rapporten vil bli ferdigstilt og revidert i samsvar med innspill som kom fram på møtet, og vil bli sendt faggruppen for endelig godkjenning per e-post.

6. Kunnskapshull

På siste møte opprettholdt faggruppen at kostholdsdata fortsatt er det viktigste kunnskapsbehovet. Landsrepresentative kostholdsundersøkelser for alle aldersgrupper (1, 2, 4, 9, 13-åringer og voksne og eldre), og kostholdsundersøkelser som også inkluderer minoritetsgrupper og vegetarianere/veganere. Faggruppen understreket også behov for bedre data på næringsstoffer i matvarer, og det er behov for å inkludere flere næringsstoffer i Matvaretabellen.

Fram til dette møtet hadde sekretariatet laget et forslag til tekst til kunnskapshullrapporten og sendt til faggruppen. Forslaget ble diskutert på møtet, og faggruppeleder og sekretariatet samarbeider om å slutføre innspillene fra faggruppen.

7. Rekruttering ny komite 2018

Det skal utnevnes ny vitenskapskomite for perioden 2018-2022. VKM ønsker å få ut informasjon til flest mulig aktuelle fagmiljø. I den forbindelse etterspurte sekretariatet hjelp av medlemmer til å holde en ferdiglaget presentasjon på møter i aktuelle fora. Dette kan være alt fra interne avdelingsmøter til større konferanser.

8. Møter o.a. av felles interesse.

Ingen møter eller annet ble nevnt under dette punktet på dagsorden.

9. Eventuelt

TV-programmet «Folkeopplysningen» på NRK har henvendt seg til VKM om produkter som omsettes på treningssentre.

10. Nye møtedatoer

Sekretariatet sender ut forslag om møtedatoer i mars/april og mai/juni i etterkant av møtet. Ny komite skal være på plass fra 1. september.